

722598

NOUA
BIBLIOTECĂ ROMÂNĂ

COLECȚIUNE DE NOVELE ȘI ROMANURI

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SERIA I.

BROȘURA I. — XII.

BRAȘOV.
EDITURA ȘI TIPARUL TIPOGRAFIEI ALEXI.

1881.

722:599

MINUNEA SPRÎNCENATĂ.

NOVELĂ

BCU Cluj / Central University Library Cluj

DE

HENRIC TSCHOKKE.

[1]

Minunea sprâncenată.

● căsătorie pe credit.

Junele doctor Șoimescu privea într'o o parte, curățica Susănica privea în altă, precum este obiceiul de cam mult între ființe tinere. Doctorul era un om plăcut, frecventase două universități, apoi spitalele din Viena, Paris, și învățase atât, în cât era în stare, ca ver ce altul de meseria sa, a expeda pe bolnavi după cel mai nou sistem medical în lumea cea laltă. Dar această știință nu se poate câștiga numai pe nimic; doctorul Șoimescu jertfise pentru ea mai totă moșcenirea părintescă.

„Hm!“ dicea el adeseori în sine: „sosind a casă, voi lua de nevastă o fată bogată, care va deveni cu plăcere doctoriță, și astfel ne va prinde bine la amindouoi“.

Însă capul propune și inima dispune. Susănica cea frumoasă avea cea mai perfectă chemare de a deveni doctoriță. Numai — banii îi lipseau.

„Și asta se va găsi în fine, dragă Susănică!“
dise doctorul sărutând pe fata, care plângea: „Trebuie să știi, că un doctor este silit de a se însura, căci altminteré lumea nu are încredere în el. Tu dară în procuri credit, și prin credit pațienții, ér pațienții aduc bani și dacă nu sunt ei în stare, apoi atunci aduc moșcenitorii lor. Afar' de acésta fecióra Sara Bucim este mătușă-ta, aprópe de 50 de ani și destul de bogată pentru ca chiar a șaptea parte din averea ei să ne scótă din necazuri. Pe aceste baze putem risca ceva“.

Ce nu risică, pentru Dumnezeu, o fată tineră când e vorba de un adorator cuvincios? trup și suflet. Muma Susanei n'avea nici o împotrivire, ca și tata ei; căci nu trăia nici una nici altul, ér domnul epitrop era bun bucuros să scape de epitropie cu fața cinstită. Și mătușa Sara era bună bucurósă de acest măritiș, cu tóte că nu-i plăcea votriturile, dar i venea bine, că nu mai era silită a mai implini lipsele de mijlóce, necesare pentru buna creștere a nepótei. Fecióra Sara Bucim era puțin sgârcită, séu precum să exprima ea, nu avea prisóse întru nimic, prin urmare nici în bani.

Destul, Susănica să transformă într'o Dómnă

doctoriță, și Domnul doctor privea cu dor pe ferăstră, ca să veda, deca, în urma sporirii creditului seu, încep să vină mușterii mai cu grosul? Dar vai venau pré cu țirăita. Lucru prost, foarte prost. Societatea în casa sa creștea tot mai mare; în toți anii sosea câte un băiețaș neprevăduț, séu câte o fetiță neasceptată, pentru a spori Domnului și Dómei Șoimescu bucuriile cele dulci de tată și mumă. Doctorul să scărpina adese ori în cap; dar ce folos? Putea el să gonéscă pe șoimii cei mici? Bucățelele nu deveneau mai mici, căci erau destul de mici din capul locului, și omul trebuie să trăiescă, dar doctorița ferbea ciorbe mai slăbuțe. Cu toate acestea toate li priia bine. Tata, muma și cei patru copii îmboboceau și le mergea bine, încât era o plăcere de a i vedea. Ședeau pe lăvițe de lemn și pe scaune de paie tot atât de môle, ca când ar fi ședut pe canapele cu perne: dormeau pe saltele de frunză foarte linisciți și nu purtau haine scumpe, destul că erau curățele și cu gust arangiate. Întru acésta se pricipea Susânica foarte bine. Toate în casă erau de o frumșeță, de o curățenie încât fie-cine ar fi jurăt că doctorul ar avea cele mai bune venituri din lume. „Cum fac

ei“ dicea adese ori „mătuşa Sara, este o minune sprêncenată!“

Nici ڏilele inorate nu lipseau însê, când punga era góla și când cu septêmânile intregi nu sê vedea nici măcar un cuart de Napoleon prin casă. Dar sê mângăiau precum puteau cel puțin cu atâta, că mătuşa Bucim ar fi bogată, bolnăviciósă și bêtrênă. Ear când lipsa ajungea la culme atunci și ajutorul era la îndemână, după cum sê 'ntîmplă adese ori prin lume.

Moscenitorî cu speranță.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Doctorul și Susănica însê n'aveau dreptate decă sê bazeau pré tare pe moscenirea de la mătuşica. Căci chiar decă am presupune, fără să admitem, că fecióra drăguța ar fi fost aprópe de mórte: totuș ar remânea încă intrebarea, decă óre fecióra Bucim ar fi numit pe nepóta ei cu bărbatul acesteia de moscenitorî? In adevêr acéstă părechie de ómenî indrăgiți și suferitorî ar fi avut cea mai mare lipsă de acéstă moscenire, dar mai era încă o nepótă și cu un bărbat, și adică avocatul Cleșce, și încă doi nepoți și anume protopopul Bucim, și profesorul de filozofiă tot cu acelaș nume. Ei toți

dar aveau acelaș pretensiuni juste ca și Susănica și bărbatul ei. Ei toți așteptau cu egală rîvna cea mai aprôpe adormire a feciôrei.

Dar mai puțină cauză ar fi avut filosoful Bucim. El era destul de bogat, indopa la fripturi și se ineca în vinuri și filosofia sa se purta bine cu tótă acéstă. O dovadă despre erudițiunea sa este opul său, uitat acum, însă nemuritor pe atunci, opul său în 5 tomuri „filosoful între relele vieții“ prin care documenta, că în lume nu ar exista în adevăr nici o suferință; că ver ce durere n'ar fi alta de cât o inchipuire și că tôte lucrurile trebuiesc privite, considerate și luate din parte cea plăcută.

În adevăr el privea pe mătușă-sa tot de-a una din partea cea plăcută, adică din partea cea cu bani. O visita adese-orî, o poftea adese-orî la banchete, îi trimitea fel de fel de bucățele grase din bucătărie, și prin urmare i era „cel mai drag din suflet“ dintre nepoții ei. „Este drept, că n'am nimic de prisos“ ținea ea adese orî, „dar când în va veni ceasul morții n'o să uit de D-ta nepôte“. — Aceste cuvinte le aușia filosoful cu plăcere. Spera că va trage el singur moscenirea, învingînd pe concurenții seî.

Credem și noi că ar fi isbutit la acestea cu filosofia sa, decât verul-său, protopopul Bucim nu ar fi avut în virtutea teologiei sale influință mare asupra mătuși. Ea era foarte evlavioasă și temetore de Dumnezeu, și disprețuia vanitățile lumii; cerceta liturgiile în care Bucimul preotesc resuna cu atâta putere; primea bucuros visita nepotului mirotinisit, care se închina cu dânsa și o facea să înțelegă, că, fără ajutorul său, cu greu ar putea să intre în raiu. De câte ori se întorcea cu oftări și cu ochii plini de lacrimi de la ver o liturgiă a nepotului său, dicea, că el ar fi salvatorul sufletului ei, și că i va fi recunoscătoare în ceasul ei din urmă. „Moscenirea universală nu-mi poate lipsi“ dicea protopopul auzind acesta, „caci ar fi, cum are obiceiul de a dice mătușa, o minune sprâncenată“.

Calculul său n'ar fi fost deșeu greșit, decât verul său, avocatul Clesce în virtutea jurisprudenței sale n'ar fi fost pentru mătușa unul dintre oamenii cei mai însemnați. Fecióra Sara, ce i drept, disprețuia bogăția și i era milă de oameni care puneau preț pe asemenea lucru peritor. Dar din aceiaș cauza stăruia a depărta pe oameni de la bogăție și a o atrage la sine. Ea adică da bani împrumut cu dobândă

bunicică și cu zălóge, și se interesa atât de bine de sufletele ómenilor care lua bani de la dânsa, încât îi desbrăca de ei. „Fericiti cei seraci“, dicea ea când lua cameta la cametă: „decă ar atirna de la mine, ar trebui să fiă tot orașul sêrac, ca să aibă intrare in raiu. Cu cât cineva posede mai puțin pe pământ cu atât mai mult doresce raiul“.

Adese ori se intempla insă că zelul feciorii exercitat intru fericirea lumii trecea peste măsură, și că era silită a merge dinaintea tribunalului, pentru zălóge și pentru socoteli de camete. Fără ajutorul avocatului Clesce, care era cel mai mare strimbădrept din tot orașul, mătușa ar fi perdut adese-ori dobinda cu capete cu tot.

„Aș fi o ființă sërmană și părăsită, iubite nepóte“, dicea ea de multe ori cătră avocatul Clesce, „decă nu mi ai veni intru ajutor. Tot ce am, am de la D-ta. Dar va veni timpul unde-ți voi resplăti D-tale“. — I venea bine juristului, când aușia aceste vorbe. Spera că va trage singur moscenirea, și credea că va nimeri forma cuviinciosă, când să va face testamentul.

Imaginea feciórei.

Fecióra Sara Bucim vorbea, ce-i drept, câte o dată, când o apuca frica lui D-șeu, de mórte, de dorul ei de raiu și de ginerele ei sufleteșc; dar mai des se gândea la un ginere trupesc, precum ne gândim câte o dată la lucruri cari ne tráznesce prin cap. In adevér declarase încă in etate de 25 de aní, ce șicem declarase, se jurase, că nu se va mărita nicí o dată; totuș însé o apuca câte o dată o slábiciune de fată, mai cu sémă când o cîrăia câte un vèduv zdravén, séu când un flăcău trecea mai mult de cât de 3 orí dinaintea ferestrelor sale și o saluta. »De bună sémă are intențiuní« cugeta ea in asemenea cas: »vèđénd și făcénd«. Nu-í bine să juri nicí o dată, că nu vei face una séu alta. Décă trebuie să fiă — implinéscă-să voința lui Dumneșeu! Sunt tocmai in vèrsta cea mai fromósă. Tiza mea din testamentul vechiú era de 80 de aní, când avu primul copil. Décă m'aș mărita n'ar fi ver o minune spréncenată«.

Astfel vorbea adese orí cu sine, mai cu sémă când un bărbat neinsurat arătase puțină amabilitate cătră dènsa. Pénă la cele din urmă credea

că toți bărbații neinsurați din oraș aveau „intențiuni rele” asupra persoanei sale fecioresci, astfel în cât i se părea, că fie-care om care se insura comitea o infidelitate cătră ea.

D'aici să pôte explica urz ei cătră tôte cununile ce să făceau, vorbele ei veninóse in contra bărbaților nelegiuiți, și încă și mai veninóse in contra fetelor cochete, care avea obrăznicia de a se gândi la măritis, fiind încă copile (copile ca de ver o 18—20 ani).

O cétă de fete bătrêne i veniau intru ajutor, și i raporta cu de-a mánuntul tôte câte să petreceau prin oraș. Când se adunau la câte o ceșculiță de cafea, apoi să lua in revistă fie-care rochiă nouă a vecinei, fie-care nuntă, fie-care botez. Tôte nuvelele, care să aflau in casa feciórei Sara Bucim să respânda prin tôte unghiurile orașului cu repediciunea fulgerului, étă originea vorbei indatinate prin acel oraș: „s'a dat in bucim” in loc de a dice: „i s'a spus feciórei Sara”.

Adaogând la aceste daruri amabile încă evlavia și iubirea de camete a feciórei, atunci vom înțelege, de ce se ferea fie-cine de dênsa cu singura excepțiune a cetei de fete bătrêne, de care v'am

vorbit, și a celor patru nepoți, cari sperau la moscenire.

Grijă și lipsă.

N'avea cătuș de puțin intențiunea de a muri. D'aceia suferea cu plăcere concurența celor patru facultăți după moscenirea universală. Ea era cea mai folosită prin această concurență, căci i procura: bucățele bune de la filosofie, consolări în contra grijilor vieții, de la teologie, scut și pază de la jurisprudență și conturii ieftine de spăterie de la facultatea medicală. Doctorul Șoimescu i era tot atât de drag ca ver care din cei lalți, dar nici cu un fir de păr mai drag, de cât cei lalți. Numai atunci când bătea mórtea câte o dată la ușa chi-liuței sale, atunci doctorul i era nepoțelul cel mai drag.

„Iute Domnule doctor, vin'o de grabă, fecióra Sara este bolnavă de mórte“ strigă în o diminéță servitóra cea betránă a mătușei prin ușa deschisă: „de vr'o câteva zile a slăbit fórte tare“.

Șoimescu, pe când i veni această scire, tocmai ședea pe canapeaoa de paie și ținea pe Susănica în brațe, ér Susănica plângea, și el o consola.

Șoimescu scia bine, că scirea despre apropierea morții, de fecióra Sara Bucim, era a rare orî seriósă. El promise servitórei, că va veni in grabă, cu tóte astea remase insě lîngă nevastă-sa, pentru a o consola mai departe.

Insě in dar i fură vorbele duióse, Susanica plîngea tot mai amar, și Doctorul nici nu scia pentru ce?

„Fi sinceră cu bărbatul tēu, dragă“, dîse el „te chinuiesci și mă omori cu plînsul teu și cu tăcerea ta“.

— Ascultă-mă dar! — dîse ea: Ah!

„Bine Susanică, asta am auzit. Spune mai departe!“

— Avem patru copii.

„Cei mai drăgălași din tot orașul. Toți sunt bine crescuți, cu frica lui Dumnezeu, duoși, ascultători“.

— Ah, sunt ingeri, in adevăr ingeri, dragă.

„Ai dreptate. Ingeri adevărați. Cred că nu suferi in urma acestui fapt?“

— Nu, dragă; dar cum va fi pe viitor?

„Cât esci de necredincióasă Susanică scumpă! Bun e Dumnezeu“.

— Ah, cât ne cade de greu de a i cresce după tótă cuviința. Cu cât se fac mai mari, cu atât cresc și cheltuielile.

— Nu s'a făcut pe ți ce merge tot mai mari, și încă n'am suferit de nici o lipsă!“

— Dar dragă, decă . . . .

„Ce, decă?“

— Ah, oftâ ea, — și plânse și mai tare.

„Ce, decă? exclamâ Doctorul alarmat.

Ea își ascunse fața pe sênul său și îl cuprinse mai tare cu amêndoue brațele. Apoi ți se incetinel: „voi deveni pentru a cincea óră mama“.

La acéstă scire îl amenința și pe tâtucă doctorul puțin plânsul, dar își ascunse spaima pe cât putù.

„Draga mea, numai asta ți-e durerea“ o mângâiâ el pe ea: „Bine, Susanică, vom avea un al cincelea ingeraş pe lângă cei patru pe cari i avem. Apoi să mai ți cem, că nu vom intra in raiù.

— Dar iubite, gândesce-te la sărăcia noastră.

„Ingerii ne vor aduce și trebue să ne aducă binecuvântarea cerescă. Cel care hrănesce vrăbiile, va face să găsesc și eu hrană pentru mititeii nostri. Liniscete-te.“

Susănica plânsese, pân' ce se săturase, decî

să linisci de sine. Dar Doctorul nu putea să plângă și prin urmare remase în neliniște. Merse în sus și 'n jos prin odăia privind câte o dată prin ferăstră, dar nimic nu-l putea distra. În toți anii stomacurii mai mari la măsă și bucățele mai mici. Astfel ofta el în sine. Ar fi uitat cu totul de fecióra Sara, care trăgea să móră, decă Susănica nu i-ar fi adus aminte să méréga la patul ei de mórte.

Minunea sprēncenată.

Îș luă pălăria, dar nu merse tocmai fuga. Conversațiunea domestica îi apăsa încă spiritul. Nu se gândea decăt la micșorimea numărului pațienților săi, și la finanțele sale miserabile. Îș trase pălăria pe ochi și prívi neclintit drept înainte, ca un verificator, nu salută nici în dreapta nici în stînga pe stradă, și era p'aci să dobóra la pămēnt pe pré Sântia sa episcopul, cu tóte că el, adică pré Sântia sa era cel mai luminat cap, și ar fi trebuit să-l vedă.

Sosind la iubita sa mătușă, nu o găsi pe patul de mórte, dar o găsi cu ochelari pe nas dinaintea ceaslovului pe care-l deschisese la rugă-

giunele pentru morți. În adevăr avea o față urită, ce-î drept, această față nu fusese nici o dată frumoasă. Îș legase o cîrpă peste frunte și una sub fălci.

„Ce te dore“ întrebă doctorul punînd pălăria și bastonul jos.

„Domnul Dumnezeu va ști“ oftă ea cu vocea slabă, „sufer mult, sufer de mai multe dîle. Simț, da simț, că s'apropie ceasul morți. Vai cât ar fi de grozav!“

Doctorul îi pipăi pulsul, pierdut în alte gânduri și dîse, fără de a ști ce: „bate cam tare.“ Tótă cugetarea să se afla încă a casă la Susănica sa.

„M'am temut, bine m'am temut“ dîse fecióra speriată. „Cređi că-i vr'o primejdie cu mine dragă Șoimescule?“

„Cum să fiă în anii D-tale“ răspunse doctorul éráș necugetat.

„Deu, așa dară mă pot mângăia puțin“ replica puțin mai voiósă: „În adevăr sunt în anii cei mai bunți; puterile nu-mă sunt stricate. Mă va scăpa firea mea de sine. Ce dîci, doctore? Décă nu-î de lipsă, să nu-mă scrii doctori șcumpe. De când china, rabarberul și mixturele au devenit măr-

furii coloniale, nu mai e de trăit, s'a scumpit de foc. Dómnne ajută-ne. Dar, dragă Şoimescule, mie tot nu mă e bine!»

Mătuşa dede acum curs limbei sale, vorbi despre o sută de miľ de lucruri, care nu stetea in legătură nici cu bóla nici cu sănătatea, vorbi, după obiceiul ei. Doctorul însě ciocăni cu degetile pe masă şi nici că o asculta, făcú şi el după obiceiul lui. In fine i sě urí.

»Dar ce te dóre« o intrebă éráş.

»N'am poftă de mâncare! De doue đile n'am putut să mănânc măcar o lingură de supă; mă dóre capul, de mor«.

»Póte ți-ai stricat stomacul, mătuşă, cu ver o paştetă de ficat de găscă de la filosoful«.

»O Dómnne, dómnne, unde te duci cu gândul, Şoimescule, nu, nu, nici ideiă! réul nu mă vine din stomac. Trăiesc cu cumpăt şi cu măsură. Deu serios, nu-mă aduc a minte să fi mâncat de septă-măni intregi ver o bucată greu de mistuit. — Câte o dată am durere de dinți; câte o dată mă iau istericale, mă dóre inima, îm vine să vërs . . . . .
o dómnne, dómnne, dar privesce-mă Şoimescule, şi

nu tot ciocăni pe masă, uită-te la mine, și vei vedea, cât sunt de palidă, ruptă pe la ochi. Deu lui Dumnezeu sunt bolnavă!”

„Vei fi” și se doctorul necăjit, căci audea aici nise plângeră, care i aducea a minte de pozițiunea Susanei „vei fi — însărcinată”, apoi își luă pălăria și bastonul.

„Dómnne Dumneđeule, Dómnne sfinte!” țipă feciorena Sara Bucim cu o voce încât s'ar fi putut auzi sbierăturile ei până în a treia stradă, „asta mî-ar mai fi o minune sprêncenată”.

Pe doctor îl luară nise fioră reci când auzi aceste sonuri vivace ale Bucimului fecioresc. Tocmai acum se pomeni că, în necazul său și în superarea și distrațiunea sa, și se o prostie din cele mai mari; dar o prostie pe care nu o ertă nici o feciără cu moravuri bune; mai cu sémă o feciără care ș'a păstrat demnitatea în decurs de aproape 50 de ani, care vorbea de rău pe ver ce fétă pentru nimicuri, pentru o privire, pentru o strănsură de mână, care era compusă pe întreg din pura sântenie — destul o feciără, precum era în adevăr Sara Bucim.

„Las să trecă furtuna și incerc a scapă prin fugă, până ce nu se va aduna tótă vecinătatea“, — diise doctorul in sine, deschise ușa și fugi.

Visite la bolnava.

Afară era aprópe să restórne pe cumnatul său, pe renumitul avocat Clesce, decă Domnul Clesce cu picerele sale de barză, cu trupul său țepăn și viguros n'ar fi infruntat ciocnirea ca un uriaș. Astfel insă ciocnirea n'avù alt rezultat desastros de cât ver o duoe pete vinete pe cóstele lor.

„Hei frate“ strigă avocatul strimbând din nas, „decă nu mī ai fi cumnat, ți aș face un proces pentru acest asalt atentator. Decă mī-ai rupt vr'o cóstă, trebuie să mī-o reparez gratis, și nu voi pretinde alt nimic de la D-ta de-cât să mī bonifici in banī durerile“.

„Îm pare rău, mă rog de ertare“ bîlbăi doctorul și voi să-și urmeze calea.

Advocatul îl prinse de mânecă.

„De unde vii doctore, și unde grăbesci? De unde?“

„De la mătușica Bucim. Este bolnavă de mórte“, răspuse doctorul.

„Bolnavă de mórte, frate? Bolnavă de mórte? Adio, la revedere, frate!“ ise avocatul i merse cu pai grabnici inspre casele mtui.

„Dc chiar doctorul mărturisesce, că e bolnavă de mórte“, borborisi Domnul Clesce in sine, „apoi atunci este drept. Să duce. De sigur, să duce. Numai de ar fi încă cu simirile tóte, ca să pótă face testament. Cine scie dc filosoful nu-i a luat deja de la ea plata sa pentru fripturile i patetele sale, su dc nu-i va fi ocupat deja părintele protopop sufletul ei. Dar póte s i ia sufletul, numai banii s-mă remi mie.“

Intră eofat in odaia mtui. Servitórea era tocmai ocupata a ine o sticl cu mirosuri tari sub nasul bolnavei. In adver sermana Sara smana tare cu o murind, căci dabia s trezise din leinul in care cduse dup depărtarea doctorului. Domnul Clesce i intogmi creele obrazului su, a durere adnc, la care fu pr bine ajutat prin eofarea sa. Părea că nu e in stare a vorbi de spaimă i de durere. Dar inima i sălta de bucurie, căci mtua era încă destul de cumptata pentru a face testamentul, fiind tot o dată cópt pentru scurea mori. „Acum“ cuget el, „acum ori nici“

o dată trebuie să bat ferul. Vom vedea dacă nu vom putea scóte din şea atât pe profesorul cu fripturile sale cât şi pe protopopul cu împăraţia cerului.

Indată ce deveni Sara éráş in stare de a susţine o conversaţiune, Clesce incepu mai întâiu a descrie durerea sa ce simte, vedënd pe mătuşica, — pe draga mătuşică — pe îngerul de mătuşică atât de slabă. După acésta o sfătui să-şi ia in locul doctorului Şoimescu, un alt medic.

„Dar de ce?“ intrebâ Sara.

„Să veđi, este serac — şi speră póte, că va moşceni ceva, prin urmare nu-şi dá tótă silinţa pentru a-ţi scápa viaţa cea scumpă. Aşa sunt ómenii slabi. Mai bine un om nepărtinător, de cât unul care părtineşte. Un doctor, care tot o dată este şi moşcenitor, e jude in propria sa causă.

Mătuşica dede din cap.

„Nu voi să đic nimic in contra lui“ continuâ domnul Clesce incântat de semnele de aprobaţiune, adică i sě páru, că din aceste semne să póte înţelege, că doctorul n'ar fi jude in propria sa cauza, decí nu e destinat de a deveni moşcenitor. „N'am nimic, dar nimic in contra lui, dragă, scumpe mătuşică. Este un om bun. Dar cei laţi m'au aţitat

in contra lui, protopopul și profesorul . . — neomenoșii, cari se bucură de mórtea cuiva din pricina banilor“.

„Să bucură de mórtea mea“ întrebâ mătușa cu ochii stinși.

„De mult am băgat de sémă; și de mult m'am necăjit, dar n'am voit să te supăr mătușică drăguță“ continua avocatul cu mai mult zel, vedënd că cauza sa a apucat o cale bună.

„Dar să fiă adevărat?“ întrebâ mătușa, care credea așa de lesne in defaima altora indoindu-se însă adese-ori de adevărul vorbelor rele, cari o priveau pe dënса.

„Adevărat, și de-aș fi un mincinos de dmi-néța și până séra: față de D-ta, mătușă, n'am îndrăznit a spune nici o minciună, cu atât mai puțin in acest moment. Adică sunt numai nisce vorbe próste din partea verilor“.

„Vorbe próste, ce, numai próste să se chie-me ele“.

„Așa, ȕeu! De exemplu étă ce ȕise protopopul mai de unăȕi: că predica de mort pentru D-ta el o ar avea gata de ȕece ani încă, dar mă-

tuşa ar fi vërtósă de fire, şi predica i va fi mân-cată de vermi“.

„Dómne sfinte, asta n'aş fi acceptat de la protopopul. Atât sciu că este un făţarnic cu tótă blândeţa sa“.

„Ër profesorul i a răspuns la acésta: Atirná de la moşcenire. Décă va merită voi face o po-mană şi voi chieama pe toţi cunoscuţii la masa, dându-le din cele mai bune bucate şi ver o doue duzine de butilce de şampaniă“.

„Vai, adevërată minune sprêncenată!“ sbierâ Sara: „Staţ numai cu predicile vóstre şi cu şam-pania vóstră! Mai am destul până la mórte. Şter-geţi-vë pe ochi“.

Cuvintele din urmă speriara pe sperativul domn Clesce in acelaş grad precum îl imbucuraseră vor-bele dintâiu. Mai pipăi incetinel şi delicat un timp îndelungat şă véda cum stă cu mórtea ei. Ea însë îl afirmă fără delicateţă, că are pofta a mai purtea ver o duoi anişorî sarcina vieţei. Nicî vorbă de testament. Advocatul fugi desperat.

Puţin timp după el sosi protopopul Bucim, plin de sudorî, fără resuflare. Mătuşa să puse în pat, căci era sbucimată de ciudă, par' că ar fi

prins - o frigurile. Vedënd pe protopop îș întörse fața, și nu voi să-i dea dioa bună, aducëndu-și a minte de predica sa de mort. Protopopul prin acésta nepăsare a mătuși fu și mai convins, că ea trage să möră, și inceptu, fără alt preambul, o rugăciune sfântă, care pe nesimțite se preschimbă in o povața bună: pregătesce-te că trebuie să mori. Sub pregătire el nu înțelegea alt nimic, de cât facerea testamentului.

„N'am ajuns încă așa departe“ sbierâ Sara cu acea voce pătrundătoare, care este moșcenirea și proprietatea familiei Bucimescilor.

„Dar vörul Clesce tocmai acum m'a ȑis că tragă să mori“ răspunse protopopul speriat, „acum când mă întâlnești la biserica sftei Treimi“.

„Ce ți a ȑis“ răcni Sara indignată.

„Că . . . .“ răspunse protopopul deconcentrat prin vigórea mătuși: „dar nu te-a amenințat din pricina testamentului?“

„El, să mă fi amenințat, el?“.

„Mătușică să n'ai nici o témă de acest păcätos, care umblă numai după bani. Ce-i drept, a jurat, că decă nu-i vei lăsa cea mai mare parte din averea D-tale lui in moșcenire, apoi atunci va

strica testamentul D-tale, mai cu séma în ڊise că în va face un proces de 20 de ani și mă numi făfarnic. D-ȃu să i ierte pécatele, nu scie ce face. Dar voiesce șă-ți strice testamentul“.

»Să strice, el?“

»Da, in adevér. Destul i-am spus să-și ia séma. El însé în réponse: că tótă averea Dumni-tale ar fi a sa, căci el ar fi cîștigat'o prin proce-sele, ce le-a purtat pentru D-ta. Fără ajutorul sêu, cu tótă cămătăria D-tale, astăđi nu ai avea nici un crucer, și ar trebui să cerșesci, ڊise el. Eu ridicai ochii spre cer și disei: tótă truda omului este pécatoșă“.

»Și predicile D-tale de mort, nepotule“ ڊise mătușa cu necaz, facėndu-i semn, să o părăsescă.

Dabia sė dusese, étă că sosi profesorul de filosofią. După primele cuvinte prin care își aretă compătımirea filosofică, vorbi despre marinimositate ; apoi despre ciorba de bolnav, care sė pregătea in bucătăria sa după o recetă de tot nouă ; d'aici voia să ajungă la dragostea sa, despre care i dedese mai multe doveđi pipăite, până la mórtea ei, de cât ver cine. — Dar mătușa, care dabia mai gifăia de necaz și de ciudă il intrerupse vorbind cu țipete :

„Nepóte, ține-ți ciorba de bolnavu până ce-i face pomana cea mare, după mórtea mea“. El voi să pară mîhnit, cu tóte că era surprins, că mătușa aflase despre gluma sa. In dar i fură însě incercările sale. Sara i dede drumul neobservând cătuș de puțin regulile de filosofią.

Érăș o minune sprêncenată.

Astfel tóte patru facultățile o sfecliseră cu mătușa Sara. Nepoții erau desperați, afară de doctorul Șoimescu. El ridea. Susănica însă nu ridea de loc. Susanica i imputa încă și a doua și purtarea sa, de și trebui să riđă și ea mai intăiu de ideia sa pocită. El o imbrătoșă și i sarutâ gurița dicend: „Ai dreptate. N'ar fi trebuit să spun asemenea lucruri mătuși; dar ȃeu, nu sciam unde im sta capul, erī, când me dusei de la ea“.

„N'aș avea nimic in contra, iubite, dēcă n'aș fi convinsă, că mătușa va remănea superată pe noi, cât va trăi. Căci asemenea lucru nu iertă nici o fată. Și étă ce-i rěu pentru noi, mai cu sémă acum. Érna va mai ține mult; pe foc nu mai pun mai nici un lemn, ferestrele sunt tótă ȃioa inghețate, și totuș nu mai avem lemne. Dar asta

o sci și tu. Și in pungă avem — étă cât“. Zirgăi cu punga aprópe gólă dinaintea urechilor sale.

In acest moment cineva bătu la ușe. Servitórea bătrână de la matusa Sara intră, și aduse un rěvaș sigilat impreuna cu rugămentul urgent al mătușei, ca Domnul doctor să vină negreșit după prând, punct la 1 la dēnsă.

„Este încă in pat“ sfērși servitórea, „dar pare a-i fi astăđi mai bine de cât erī“.

„Bine. Voi veni!“ dīse Șoimescu, luă rěvașul și dede drumul servitórei. Apoi incercă greutatea revașului in mâna, dede zimbind din cap și dīse: „Ean veđi Susănica, revașul este greu, par' că ar fi de plumb“. Îl deschise. Virite intr'o carte de joc scēnteia đece galbinī noi de noiță, ferecați. Privi pe adresă. Era a sa, căci el singur pe lume era doctorul Șoimescu. Acēsta dārnicie nepomenită a mătușei Sara i puse in mirare. „Étă cea mai sprēncenate din tóte minunile sprēncenate ale mătușei“, exclamă Șoimescu: „veđi dragă, drăguță, de când nu mai avurăm așa comórá in casă. Pronia ceréscă veghiază asupra-ne și asupra copiilor nostri. Acum avem cu ce să intimpinăm greutatele iernei. Tótă lipsa s'a sfērșit. De ce plāngi?“

„Ah“, oftă Susanica imbrătoșând pe bărbatul său, „plâng de bucurie“. Dar, adause incetinel, „m'am și inchinat tótă nóptea, căci și așa n'am putut să dorm“.

La aceste cuvinte Șoimescu o strinse pe Susanica de peptul său, și nu đise nimic: plânga in taina, căci nu arêta bucuros induoișirea sa.

Cea mai sprêncenată dintre tóte.

Punct la 1 stetea inaintea patului mătușei. I prinse mâna plin de emoțiune internă și plin de grațitudine, i prinse mâna, — căci așa promisese Susanei, — și depuse o sărutare pe acêsta mână milostivă, đicând: „Scumpă mătusa, darul D-tale nî-a umplut de fericire, pe mine și pe Susănica“.

„Dragă nepóte“, respuse bolnava fericită, căci de mult timp nu-î să sărutase mâna, „sunt datornica D-tate, de un an și mai bine“.

„Și értă-mî purtarea mea cea rea de erî“, continuă doctorul.

Mătușica iș acoperi de rușine fața cu mâna și cu năframa. După ver o câteva secunde đise, fără de a-lŭ privi: „Nepóte mă incred pe deplin

in D-ta — vieța-mă atirună de la D-ta. Sci să taci, și vrei să taci?”

Șoimescu promise tot. Dar ea nici atunci nu se linisci. I promise totă averea ei, decă va păstra secretul. El depuse un sacru jurământ.

„Sciu că voi doi, tu și cu Susana, vă aflați adeseori in mare lipsă. Voi merge să trăiescu cu voi, căci” — aici incepu să plângă cu hohot, — „și așa trebuie să depărtez pe servitorea mea bătrîna, care m'a îngrijit de mult timp cu atâta credință. Cât timp veți păstra secretul meu, ve voi plăti pentru hrana mea 1000 de fiorini, și vă voi lasa, după mórte, averea mea intrégă”.

Doctorul cădu in genunchi și jură.

„Dar trebuie să locuiți afară din oraș, căci in oraș eu una nu remân. Ve cedez in proprietatea vóstră, casa mea cea mare de lângă pórta orașului, casa cu grădină și cu pământuri cu tot. Sci casa mea lipită cu hotelul „la bătălia de la Solferino” ce am moscenit acum un an de la fratele mamei mele, de la directorul de accise?”

Doctorul jură cu mâna ridicată: că cu tot gerul și cu totă zăpada, se va muta chiar de mâne, in casa de lângă pórta.

„Cât timp veți tăcea, vă voi plăti pentru hrana mea baniș pe o jumătate de an înainte; și pentru primele arangiamente de care vom avea trebuința noi, adică voi și cu mine, vei găsi in dulapul cela un fișic cu galbeni“.

Doctorul intinse amândouă mânilé și tóte cele cincî degete in aer și jurâ că va tăcea până la mórte, dar in sine sê gândi: „ea crede de bună sémă ca a venit judecata de apoi de s'a convertit așa de curênd“.

Cu tóte astea Sara încâ tot nu mărturisise secretul. De câte ori sê încercase de a incepe, i sê inceleșta gura, iș ascundea fața și plânga. — Acest chin durâ destul timp, când voia să începă, când éráș sê opri cu vaete. Doctorul se sculâ și sê puse pe un scaun dinaintea patului, iș sterse cu mâneca rocului genunchiș, luâ o prisă de tabac și sê gândi in sine: decă este cu puțință de a scóte tótă apa dintr'o fântâna, apoi și lacrimile unei fete bătrêne vor seca doar vr'o dată.

Minunea devine tot mai sprêncenată.

Avu dreptate. Când nu mai fu in stare sê plânga, cređu că i s'ar fi astîmperat cuge-

tul și dișe cu vocea tremurândă: „Nepóte, erí, când ai plecat de la mine cu vorba cea gróznică. . . .“

Doctorul erăș voi să cadă in genunchi și să se róge de ertare: „Uită de acest cuvēnt, era din partea mea o . . . .“

„Nu, nepóte — póte că ai avut dreptate“.

„A fost o prostie din partea mea“.

„Nu, nepóte, cred că ai avut dreptate“.

„Imposibil, scumpă mătușă!“

„Vai, ba nu, pré posibil și pré sigur, nepóte“.

„Dar nu-í cu puțință, nici de cum, mătușă, și chiar — și decă — dar nu, nu mătușă. De sigur nu“.

„Ai dreptate, nepóte. Ar fi trebuit să fiu mai cu minte la bătrânețele mele, dici D-ta. Ai dreptate să dici așa. Dar ce vrei, nenorocirea s'a întâmplat. Am fost măritată, dar in taină, — in deplină taină — insē in totă cinstea și in totă regula. Cine mă va crede, păcatele mele, cine mă va crede. A murit in Caucas, lovit de un glonț de tun. Etă scrisorile și atestatele. A murit și . . .

„Cine, mătușă?“ întrebâ Șoimescu plin de mirare.

„Vai, hornistul muscăleşc, care acum un an când cu zavera a fost la mine in cuartir până 'n toamnă. Nu era un hornist de rând, ci un hornist de regiment, tată-său și moșu-său fuseseră caporalii. Dar, Dómné sfinte, nu voiam să fiu numită hornistă, hornista Bucim, ce nepotrivire și d'aceia ținui căsătoria in taină, asceptând, să scape din regiment, și să se așede aici. Dar până să scape de regiment, fu silit să plece cu el cu tot. Étä mă acum věduva unui hornist. Nicī un suflet de om nu scie, și nicī un suflet de om n'o să credă. Mor, decă să va afla. Tot orașul ar striga, că éta adevărata minune sprêncenată. Ce ocară, vai ce ocară!“

Doctorul era tãrbacit de vestea neasceptată. E drept că vēduse adese ori pe hornist in odăile mătușe-si, — dar nu sē temuse cătuș de puțin de o asemenea apropiere. Temerile mătușe-si erau nefondate, după cât putea conósce el momentan, dar la întrebările sale i dede nisce răspunsuri, cari îl făcură de inceptu să credă și el.

Din nou i dede parola sa de onóre că va păstra secretul, și că o va ascunde dinaintea lumii până atunci, până ce va fi in stare a se presenta fără frică dinaintea ver - cui. Până atunci va đice, că

e bolnavă, care va fi și cauza strămutării ei la doctorul și retragerea ei din lume.

Donațiunea casei de lângă poartă fu întărită prin un act autentic, și strămutarea se săverși chiar a doua zi. Mătușa deveni nevizibilă pentru lume. Ea fu servită de Susanica, care fusese introdusă in misteriu ei.

Urmări bune.

Mătușa in orele ei senine, — căci avea și ore senine de vreme ce se silea Susanica a i face toate după plac și iuța Comimpresora Lcuar (toate) dulcetele vieții, pe care nici că le gustase mătușa până atunci — dicea: „Etă minunea sprêncenată. Cine putea crede, că voi avea această sôrte, o hornistule, hornistule“.

Intimplarea produse un efect salutar asupra Sarei. De frică că să nu fiă trădată, nu mai primi prietenele ei in societate de cafea și să deprinse cu petreceri mai curate in sênul familiei Șoimescului. — Ce-i drept, tot i mai plăcea s'auđă, câte ceva nou de prin oraș, dar — aducându-și a minte de greșala ei — nu mai critica cu atâta asprime ca până acum; ofta numai de greutatea pe-

telor streine și proprie. Deveni modestă, supusă, duiosă, cum nu s'ar fi asceptat nime de la dânsa. Transplântarea ei printre alți ómeni printre alte împrejurări și alte obiecte; decisiunea eroică ce luase pentru a dărui o parte din averea ei; incredințarea doctorului, că i mai remăsese destulă avere pentru a trăi; — astea tóte o prefăcură așa de mult, încât părea că trăiesce in altă lume. Să lăsâ chiar de cămătărie, căci in retragerea in care trăia, și așa n'ar fi putut să-și vedă de camete.

Cele lalte trei facultăți devenisera pară și foc. Advocatul Clesce și Bucimul teologic și filosofic făceau o gălăgiă teribilă unii cătră alții, căci Sara Bucim nu mai voia să primescă pe nici unul dintre ei, și le spusese: protopopului și filosofului ceia ce aflase de la avocatul despre ei, ér avocatului, ceia ce aflase de la protopop despre el. Cei doi Bucim, adică protopopul și filosoful se împăcară pe față, cu scopul pentru a fi mai tari prin intrunirea lor față cu avocatul, care li pindea tóte mișcările pentru a găsi ver o pricină de judecată. Filosoful scrise o carte escelintă despre patimile omenesci, și protopopul ținea predici in contra defăimărei, pizmei, clevetirei și reutăței. Amânduoi făcură mult

bine prin acésta, dar pîrţagul lor crescea din ce in ce.

Pia fraudă.

După ierna cea grea sosise in fine primăvéra, sē apropiiau zilele cele căldurose de véră. Doctorul Şoimescu observase deja de mult, că mătuşă-sa Sara sē ingrijase fără causă. El i spusese acésta şi i disese că bola eî era o urmare a slăbiciunei femeesci. Dar de géba. mătuşa nu voia să credă, cu neputinţă de a o scôte din inchipuirea eî. Susanica şi Şoimescu erau siliti să tacă, şi să lase pe mătuşa cu credinţa eî, de frică, să n'o supere. De ordinar zăcea in pat.

„Sunt ingrijată“ dicea Susănica cătră bărbatu-sēu, câte o dată mi să pare că nu-i in totă firea“.

„Ai dreptate, i lipsesce o dōgă“, raspundea doctorul — „are o ideia hipochondrică, o ideiă fixă. Cu medicamentele mele n'o voi tāmădai nici o dată. Ce să facem. Póte să o vindecăm de o fantasiă prin altă. Să dicem, că copilul nostru, ce ne va veni, este al eî“.

„Dar n'o să credă“.

„Dacă nu va crede, va crede altceva şi pace“.

După ver-o câteva săptămâni Susănica nu sē mai arătā dinaintea mătușei. Doctorul i spuse cā Susănica ar fi cādut la pat fār de vreme.

„A născut un copil mort?“ intrebā Sara.

„Da“ — respunse Doctorul.

„Vai“ dīse ea cu un suspin.

„Fii fār de grijā mătușā“.

In o diminēta, inainte de a sē crepa de dī, mătușa fu desceptatā in un mod curios. Fața i era stropitā cu apă; doctorul i ținea sticlute sub nas, care de care cu miros mai pētrundetor, încāt i lua resuflarea. Cluj / Central University Library Cluj

Deschise ochii cu mirare.

„Dómne sfinte, mor, mă prăpădesc! Ce faci cu nasul meu, nepóte?“

„Tăcere mătușā! nu vorbi nici un cuvēt;“ dīse doctorul cu fața voiósă. „Fă-mē numai să ințeleg, decā te afli mai bine“.

„Mē simt binișor, nepóte“.

„Patru ore intregi ai zăcut in leșini, mătușā; țiam dus frica. Acum e bine, ești scăpatā. Un drăgălaș de băiat. . . .“

„Ce“ strigā Sara frecēndu-și nasul, de era mai să facā frecăței din el.

»Un băiat frumușel. Vrei să-l vezi. Decă vei sta liniscită, fără de a mișca măcar din mână, apoi . . . .«

»Dar, nepóte . . . .«

»Voi spune ómenilor, că este copilul neveste-mi, cum cred toți cei din casă«.

»Ah, nepóte, ce om cu minte esci, cum m'ai sfătuit, m'ai ajutat de bine, ... esci un ânger. Șoimescu sē duse. Matusa tremura totă de spaimă și de bucurie. Privi imprejur. Pe masă stetau luminări aprinse și o grămadă de sticlute cu medicamente. BŪU femeia aduse copilul și dormea lin. Sara nu dise nici un cuvēnt, îl privi lung, inceptu a plânge amar, sārutā de nenumerate ori ființa plāpîndă și dise cātră doctorul, dupā ce i luaserā copilul: Este leit și sleit hornistul rusesc, Dumne-đeu să-lū ierte. Țeu leit și sleit«.

Efecte.

Dupā câteva septemāni pe care le petrecuse Sara dupā ordonanțele doctorului cu medicină și cu supă, sē sculā din pat și umblā prin casā, mai sārātósā, mai virgurose, ca ver cānd. Legāna baietul și il purta cu fragedime prin casā, și avu

grijă de el, ca o maimuță de maimuțoiul ei, care nu va să țină puțină dragoste. Să vindecase de inchipuirea ei nebună prin o altă inchipuire și mai nebună. Cum eși din casă, se duse mai întâiu la biserică pentru a mulțami cerului de scăparea ei, și de la biserică se duse la notar, pentru a ceda în toate formele legale întreaga ei avere doctorului cu condițiunea ca s'o alimenteze cât va trai ea și să-i dea afară de aceia și o rentă anuală. Doctorului i impuse însă și secreta clausă, ca să lase după mórtea sa, hornistelului, jumătate din această avere.

Astfel doctorul Șoimescu prin minunile sprân-cenate ale mătușei Sara deveni de o dată om bogat. Isbînda facultăței medicale era cu desăvârșire decisă, cu atât mai inverșionat se luptau facultățile teologice, filosofice și juridice unele cu altele. Nu-și putea erta una ceia lalte, că să lipsiseră reciproc de moscenire. Doctorul fu mai lesne ertat. El nu era vinovat. Ba ceii laltii se imprieteniră cu dînsul, căci era unul dintre ceii mai bogați ómenii din oraș; și de un om bogat, séu mai bine de banii seii, atât filosoful, cât și teologul și nu mai puțin și juristul, are tot de-a-una lipsă.

Ura certăților merse la cele din urmă așa de-

parte, încât opriră pe copiii lor de a vorbi unii cu alții; încât, decă se întâlneau duoi din ei pe stradă, se întorcea din depărtare, pentru a nu da unul de altul; încât, decă nu puteau să se inconjure, unul mergea în dreapta, cel lalt în stînga, fără de a se saluta. Dușmănia lor de mörte, care degenera adese ori pănă la batjocură, era cunoscută și desaprobată de orașul întreg.

„Dar“ dăcea Susanică cătră bărbatul ei, „totuș este trist, de a vedea rudele în vrajbă. Ce ar fi dragă bărbățele, decă te-ai încerca, să-î împaci? Chiamă-î o dată la un banchet amical. Vinul pöte i va îmblinđi și i va face ărăș prietenî. Încercă ăeu. Ai implini o faptă frumösă“.

„Töte sunt bune“ observă mătușă Sara. „Omul să fiă creștin și să se împace. Și eu mă invoiesc. Dar banchetul să nu-lă dați aici în casă; nu pot să sufer pe cei trei ömenî falsî. Pot să iert tot, dar nu pot uita nimic. Banchetați peste drum în hotelul „la bătălia de la Solferino“; aici însö nu.

Bătălia de la Solferino.

Doctorului i ar fi părut bine decă ar fi putut împăca pe veriî söl, însö nu pré se incredea în

puterile sale. Dar Susănica se rugase atât de frumos, ér când se ruga Susănica atunci nu-î putea rezista nimeni, dar mai puțin doctorul Șoimescu.

Pentru banchetul de împăcare i veni foarte apropo prezența a doi savanți streini, care veniseră în acel oraș pe ruta unei călătorii de distracțiune, și cari amînduoi ca profesori academici ai lui Șoimescu îl trataseră cu bunăvoință. Acum putea să le resplătască, și prezența acestor doi bărbați insemnați, trebuia să aibă o influință salutară asupra verilor îndușmăniți, și să-î oprască de a face ver o necuviință.

Unul dintre cei doi bărbați eminenti era vestitul consilier și profesor Crestilă, mai mult înalt de cât eminent, aproape gigantic, slab ca o umbră.

Cel înalt om eminent era consilierul Burete, un bărbățel mititel, palid, vestit prin lume în urma scrierilor sale, decât cumva lumea n'a uitat de ele și de autorul lor. Hotelierul din „bătălia de la Solferino“ era însărcinat să prepare o cină bogată.

— Doctorul invitase la o cină simplă, socratică.

O astfel de cină socratică la un doctor bogat, ca omul din evangeliă, nu se refușă cu ușurință. Toți veniră. Clesce și cei doi bărbați emi-

nenți erau cei dintâi. Petrecerea era foarte spirituală, prin spiritul streinilor, cari fiind orientați foarte bine printre medisanțele literare, scia să spună câte o ridiculitate despre toți oamenii cari își făcuseră un nume prin scrierile lor. Dar când sosi profesorul Bucim se scumpi risul avocatului. Acesta strîmbă din nas par' că l'ar fi apucat o durere de pantece, ér profesorul făcu un cerc atât de mare trecînd pe lîngă Clesce, par' ca s'ar fi temut, să nu-și murdărescă rocul său de colórea mărgheanelor și cu pantalonii seî albî prin singura resuflare a avocatului. Când însă veni și mititelul, rotundul, negrul și sănătosul protopop, atunci părû, că a dat necuratul in societate. Indigenii vorbeau numai cu streinii; se fereau chiar de a privi unii spre alții, și decă să privea apoi atunci o făceau ca din ochii de șerpi.

In fine societatea se aședâ la masă. Doctorul încercâ a invesele societatea cu glumele sale. Cei duoi bărbați eminenti spuneau mereu la istorióre scandalóse despre invitați. Totul părea a merge bine. Șoimescu se prepara deja la o scenă de împăcare sêvêrșită intre pahare cu șampaniă.

Filosoful insistâ a servi la masă, precum se esprima el. Impărți supa, era o supă de cerașe,

după o rețetă nouă de noiață; un cap de operă al bucătarului solferinic; o plăcere pentru cei cari scia ce e gustul.

Veni rëndul să dea și avocatului Clesce. Asta i veni greu profesorului. Cu neputință de a servi pe acest om. Tresări.

Domnul Clesce vădu cu furie ascunsă tot ce să petrecu in inima filosofului. Er acum când profesorul privi cu ochii desprețuitori la el, par' că ar fi voit să intrebe: „și față de tine, miserabilule, trebuie să păstrez regulile buneii cuviințe?“ dabia putu să să modereze avocatul infuriat. I făcu căci nu-lă putu vedea nime — o mutră filosofului. Acesta fu apucat la acéstă vedere de artag. Trase iute avocatului — căci nu-lă putea vedea nime — cu lingura purpuriă una peste gură. Avocatul turbat să sculă, intinse mâna sa lungă peste mėsă și apucă pe — protopopul de cap, căci filosoful să pitise 'n grabă sub masă. Protopopul speriat părăsi paruca sa venerabilă in ghiarele avocatului și să pituli lîngă filosoful sub masă. De aici urmară amênduoi lupta in contra uriașului juridic. Fie-care dintre ei prinse câte unul din picerele lui Clesce. Fie-care trase cu furie de picere. Astfel uriașul trebui

să cadă. Cu el împreună cădu însă și cina socratică cu sgomot la pământ.

Acum începură Bucimiî un urlet grandios sub masă. Eminentului Crestilă, de tot nevinovat de această luptă, i sări, printr'o ridicare miraculoasă ciorba de cerașe pe obraz. Consiliarul Burete stetea infipt, căci in pólele sale se adunase o grămadă de păseri fripte.

Astea tóte se intimplaseră cu o iuțelă atât de mare, încât nu scia nime, cum? de ce? de unde? și ce?

„Să ia dracul facultățile“ strigă doctorul fugind la feréstră ca să scape din cercul cutremurului. „Mă temeam de una ca asta“.

La trista lumină a policandrului, nu se vedea alt nimic d'asupra mesei, decât picerele avocatului, pledând in aer. Filosoful Bucim se tiri pe mâni și pe picere de sub masă; un purcel fript stetea călare pe spinarea sa, cum stă maimuța pe urs. Și protopopul eși de sub masă; dar incurcându-se in pânzetură, o trase pe sine cu ruinele cinei socratice cu tot, și merse prin odaia întregă urmat de acest alaiu. Aparățiunea cea mai duioasă era însă persóna eminentului Clestila in-

muiată de sus până jos în ciorba de cereașe, care i luase și vederile. Spre apărarea sa, apucase, cu multă prezență de spirit, un picior de vițel fript. Astfel mergea maiestuos, ca o fantomă sângeroasă, în tăcere și d'a pipăita prin salon; căci prin intunecimea purpuriă a ciorbei, nu putea cunoște de unde venisă hartul subit. D'aceia dede fără milă cu piciorul de vițel fript, în birtașu, care tocmai intrase cu o paștetă, și imprăstia fără milă și îndurare atât pe birtaș cât și pașteta prin odaiă; căci de unde scia el, care nu vedea, decât are d'a face cu un amic său cu un neamic.

Protopopul părăsi paroca, filosoful purcelul pe câmpul de luptă. Amândouă fugiră, mâncând pământul. După ei Clesce, plin de furie și de rușine. Doctorul aduse pe cei doi streini vestiți dar derangiați, la nevasta sa, și i povesti întâmplarea nefericită.

»Dómne sfinte« strigă mătușa »ómenī cu véză și cu stare. Ce minune sprêncenată«!

»Cu voia Dv.« respunse eminentul Crestilă, când putu să vedă éráș, »mie mi sê pare că a fost o minune cu zamă de cereașe, decât nu m'am înșelat«.

